

Tedenske novice.

STRAŠNA NOVA BREMENA.

Srbska radikalna stranka je upeljala kot vladna večina kljub energičnemu protestu naših poslancev — strašne in gorostasne nove davke, a stare je povišala za 500 %. Finančni minister, srbski radikal dr. Stojadinović, bo te dni zopet povišal vse takse, trošarino, carino, monopol, poštarino in druga enaka bremena.

Poslanci SLS se od prvega do zadnjega borijo proti temu neznosnim bremenom z vsemi sredstvi in veliko energijo. A žal premalo jih je, da bi zlomili radikalno silo. Radič sedi doma, a nemški poslanci glasujejo vsak dan in pri vseh stvareh s srbsko radikalno vlado.

Centralizem, ki so ga upeljali demokrati, radikali in samostojni, nas tepe vse s strašnim davčnim korobačem.

Edina rešitev za nas je: Finančna avtonomija Slovenije! Druge rešitve ni!

Nemški poslanci v Beogradu glasujejo za zvišanje davkov. Prikupiti so se hoteli srbski vladni stranki. — Kaj bodo k temu rekli nemški kmetje in obrtniki v Apački kotlini, v Dravski dolini, Konjicah, Mariboru, Ptujju in drugih krajih! Lepo so se opekli oni volilci, ki so 18. marca metali kroglice v šesto škrinjico. Ko bi nemški poslanci 21. junija glasovali z našimi poslanci bi predlog za petkratno zvišanje davkov propadel. Zasljepljenost in trmoglavost nemških in nemškutarških volilcev rodi žalostne sadove.

Zalostna obletnica. Dan 28. junija je za nas Slovence in Hrvate dan žalosti. V Beogradu so nas na Vidov dan, 28. junija 1921 slovenski demokrati poslanci Zerjav, Kukovec in Reiser ter samostojni Pucelj, Rajer, Majcen, Mermolja, Dobnik, Urek, Drogenik in Kirbiš prodali beograjskemu centralizmu. Tudi tedaj Radič ni bilo v Beograd, a poslancev naše stranke je bilo premalo. Nesrečni 28. junij 1921 je kriv današnje nesreče, kriv novih davkov, kriv neznosnega vojaškega zakona, ki ga dobimo. Tega dne smo dobili centralistično ustavo, po kateri se hoče nas Slovence posrbiti! Izdajalci slovenskega in hrvaškega naroda bodo od tega dne za vse večne čase zapisani s črnimi črkami v knjigo slovenske zgodovine. Izdajalci so glasovali proti narodni in finančni samostojnosti Slovenije. Govorili in glasovali so za to, da pri določevanju davkov, o uporabljanju davčnega denarja, pri sklepanju zakonov (postav), glede slovenskih vojakov, šol, uradov in uradnikov nimajo odločevali Slovenci, ampak Velesrbi v Beogradu. Smejali so se naši zahtevi po samoupravi (avtonomiji) Slovenije. Radi tega se cel slovenski narod s tugo in žalostjo v srcu danes spominja dneva, ko so nas Slovence vkovali v verige nesrečnega centralizma. A nikar obupati! Kakor so Irči dosegli svojo svobodo, tako jo bomo po hudem boju tudi mi!

Bivši samostojni minister Pucelj ima slabo vest. — Iz beograjske narodne skupščine nam poročajo: Na parlamentarni seji dne 23. t. m. so se obravnavali tudi med drugim krediti za poljedelsko ministristvo. Kakor hitro se je začela razprava o teh za našo agrarno državo najvažnejših kreditih, je bivši slabostojni minister Pucelj zapustil iz strahu pred morebitnimi očitki od strani poslancev parlament. G. Pucelja preganja in mrcvari slaba vest, ker je pomagal z demokrati vred pod prejšnjo vlado ubijati slovenskega kmeta potom uvedbe centralizma in novih davkov. Da, da, bivšemu ministru Pucelju se godi večkrat kot Kajnu!

Kuluk. Za Boga milega, kaj pa je to, bo vzkliknil marsikdo, ki bo čital to divjaško besedo. Kuluk je turška beseda in pomeni po naše tlako. Zakon o kuluku ali tlaki z ozirom na popravilo cest je bil doslej v navadi v stari Srbiji in Makedoniji in sedanja Pašičeva vlada pa ga hoče raztegniti na celo državo. Proti temu nesrečnemu kuluku bi ne imeli ničesar ugovarjati, ako bi bil res pravičen in ne bi bil naperjen ravno proti nižjim kmetiskim slojem. Radi nejasnosti besedila zakona o kuluku, je bila proti uzakonitvi cela opozicija, ker bo ravno ta zakon izza turških časov najbolj na stečaj odpiral vrata vsem mogočim zlorabam. Bogatini bodo po tem zakonu se lahko odkupili od prisilnega dela ali tlake s par parami, a manjši kmetje pa bodo morali delati brezplačno na leto celih 14 dni. Na pritisk naših poslancev je izjavil finančni minister, da bo predlagal v skupščini, naj se uvede kuluk samo tam, kjer se izreče zanj prebivalstvo. Slovenci bodo gotovo proti temu turškemu zakonu, ki bi bil samo tlaka za revnejše ljudi na kmetih.

Slovenski mladeniči in možje! Naj ne bo nobenega izmed vas, ki bi prihodnjo nedeljo manjkal na mariborskem shodu. Dan 1. julij bo praznik katoliškega moštva, zatorej prav vsi pridite na Goro pri St. Petru niže Maribora. Odhod za udeležence iz Maribora in okolice ter one, ki pridejo z vlakom, bo v nedeljo dne 1. julija, točno ob pol osmi uri zjutraj z godbo izpred franciskanske cerkve. Udeleženci od drugod se zbirajo pri cerkvi Sv. Petra, odkoder bo ob pol 9. uri skupen odhod na Goro, kjer bo ob 9. uri pričetek cerkvenega opravila. Pridite in agitirajte za obilno udeležbo.

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi v nedeljo, dne 8. julija 1923 romanje na Ptujsko goro. Južna železnica je dala na razpolago poseben vlak in dovolila polovično vožnjo. Spored romanja bo sledeč: vlak odhaja iz Maribora ob 5.10 ter je ob 6. uri pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Od tam do kapele v Zupčju vas, kjer se romarji uvrste v procesijo. Po prihodu na Ptujsko goro (okrog pol 8. ure) bo takoj tiha sv. maša s skupnim obhajilom. Ob pol 10. uri slovesna pridiga (č. g. P. Zivornik), na to slovesna sv. maša,

Ob 11. uri se vrši na prostem pred cerkvijo žensko zborovanje, na katerem nastopita dva govornika. Popoldne ob 2. uri sklepna pridiga in pete litanijske. Ob pol 4. uri odhod na postajo. Iz Sv. Lovrenca vozi vlak ob pol 6. uri. Vozne karte se dobe pri vseh odborinah KZZ ali pa pri tajnici gđe. E. Kočijaž, Maribor, Cankarjeva ul. št. 8 in sicer stane karta veljavna za tja in nazaj 26 K. Romanja se lahko udeležijo tudi žene in dekleta iz mariborske okolice in sosednih župnij. Na Ptujsko goro pa naj pride ta dan tudi žensko iz sosednih župnij Ptujške gore, da bo 8. julij res praznik katoliškega ženstva.

Romanje k Mariji Pomagaj bo povodom katoliškega shoda v Ljubljani in sicer se najbrž odpeljemo na Brezje dne 24. avgusta v petek popoldne, v soboto smo na Brezjah, v nedeljo zjutraj pa se vrnemo v Ljubljano, kjer bomo navzoči pri velikem Katoliškem shodu ter se na večer odpeljemo domov. Vožnja bo polovična. Natančneje o tem še sporočimo.

Nove sv. maše. Jože Bezjak, 5. avgusta pri Sv. Mariji niže Ptujja; pridigar č. g. Pavel Vesenj, kaplan v Ločah. Anton Cafuta, 5. avgusta pri Sv. Vidu pri Ptujju; pridigar mgč. g. Anton Podvinski, dekan v Zavrču. Jurij Guzej, 1. julija pri St. Juriju ob juž. žel.; pridigar vlč. g. Ivan Jelšnik, župnik v Zibiki. Radovan Jošt, 15. julija pri Sv. Jožefu nad Celjem; pridigar vlč. g. dr. Ivan Jančič, župnik v St. Petru v Savinjski dolini. Vinko Kolman, 15. julija v St. Vidu na Planini; pridigar stric vlč. g. Ivan Zakošek, župnik pri Sv. Venčesu. Iv. Kupčič, 8. julija v Rušah; pridigar vlč. g. Janko Baznik, župnik pri Sv. Trojici v Halozah. Peter Kovačič, 5. avgusta pri Sv. Petru v Gornji Radgoni; pridigar vlč. g. prof. Ivan Vreže. Jurij Lebič, 29. julija v Novi cerkvi; pridigar vl. g. prof. dr. Anton Medved. Matija Medvešek, 8. julija v Sevnici; pridigar stric vlč. g. Janez Medvešek, župnik v Vidmu. Matija Neudauer, 29. julija pri Sv. Ani v Slov. gor.; pridigar vlč. g. Vincenc Lorenčič, župnik pri St. Ožbaltu. Rudolf Ribič, 5. avgusta v St. Jerneju pri Ločah. Ivan Solinc, 8. julija pri Mariji Dobje; pridigar kurat v pokoju Esenko, Belevode. Jak. Zidanšek, 22. julija v Spitaliču; pridigar vlč. g. Josip Zidanšek, profesor bogoslovja in ravnatelj deškega semenišča v Mariboru.

Velik shod III. reda pri Sv. Trojici v Slov. gor. za cele Slovenske gorice in Prekmurje, se ne vrši v nedeljo dne 1. julija, temveč v nedeljo, dne 8. julija. V cerkvi bosta dve pridigi o III. redu, pri pozni službi božji in popoldne ob 2. uri. Na zborovanju takoj po pozni službi božji bomo slišali iz ust odličnih in priprostitih govornikov in govornice, koliko se da storiti po III. redu za krščansko življenje našega ljudstva. Pridite torej od vsepovsod iskreni udje III. reda, možje, žene, mladeniči, dekleta, da se vsi navdušimo za pomenljivo tretjeredno organizacijo sv. Franciška, ki naj ima v bodoče odličen delež na preosnovitvi našega ljudstva. Tudi prijatelji III. reda ste lepo povabljeni. Shod se vrši pri vsakem vremenu.

Mariborske novice. Odkar je prepovedala višja oblast javno in skupno napadanje orjunccev, so se ti lotili tatinskega posla, ki nosi več, nego pa ponočno pretepanje. Pred nekaj dnevi je policija zaprla dva glavna mariborska orjunca in sicer brata Ivana in Antona Hlebš. Ta dva orjunska uzmoviča sta obdolžena in obtožena, da sta kradla pri tvrcki «Balkans», kjer sta bila uslužbena, dragocene knjige, katerih cena znaša več tisoč kron. S časom bo celi akcijski četni mariborske Orjune utisnjen pečat tatvine. Policija pridno zasleduje, lovi in zapira po Mariboru hišne tatove, ki so zadnje tedne v organiziranih tolpah udirali v stanovanja bogatejših Mariborčanov in kradli dragocenosti. Minulo soboto zjutraj ob pol treh je med silnim pokom eksplozirala v odvetniški pisarni Nemca dr. Orosla na Aleksandrovi cesti bomba. Bomba je poškodovala in zdrobila tri pisarniške sobe, popolnoma razbita je pisalna miza dr. Orosla. Da ni eksplozija prodrila iz pritičja v prvo nadstropje, se imajo prebivalci prvega nadstropja zahvaliti samo debelim železnim travercam. Kdo je bombo podtaknil ali v noči vrigel, še sedaj ni dognano, pač pa letijo upravičeni sumi na Orjune. Orjunci iz Maribora so že zagrozili z maščevanjem dr. Oroslu v Ptujju in so na vse Nemce ogorčeni do skrajnosti in to še posebno, ker so bili vsi orjunci, ki so se udeležili onega pohoda iz Maribora v Ptuj, kaznovani od politične oblasti na 24 ur zapora. Dr. Orosel je razpisal nagrado 5000 din. onemu, ki bi ovadil zločinca. Javna varnost v Mariboru je presneto malenkostna. — V občini Krčevina pri Mariboru se je klátil te dni stekel pes in radi nevarnosti stekline je odredila oblast pokončevanje vseh krčevinskih psov.

Vsa izobraževalna društva in okrajne odbore celjskega okrožja prosimo, da pošiljajo vse dopise edino-le na naslov: Tajništvo Slov. kršč. soc. zveze v Celju, hotel Beli vol.

Zalostni spomini. (Dopis iz Kokarij.) Kot star naročnik «Slovenskega Gospodarja» in «Straže» sem izsledil med novicami tudi bridko upravičene pritožbe iz Radvanj pri Mariboru radi vseh mogočih za šolo in za dom slabih posebnosti, katere si dovoljuje g. tamošnji šolski vodja Knaflič. Res usmiljenja in pomilovanja vredni Radvančani, ker Vas je oplazila šiba božja v osebi šolnika Knafliča. Mi Kokarčani vam izražamo naše odkrito sožalje, ker prebridko poznamo Knafliča iz lastne izkušnje. Kako je ta človek mrcvaril tudi nas in to osobito tedaj, ko smo zidali novo šolo. Kmetjskega podjetnika, ki je bil prevzel zidavo nove šole, je tako sekiral in mu metal pod noge vsestransko hudobna polena na lako brezsrčen način, da je ta vsled Knafličevih šikan legel v prezgodnji grob. Malodane z vsakim miroljubnim Kokarčanom je imel prepir, povzročal mnogim nepotrebne sodnijske pote ter jih blatil po liberalnem

časopisju. Prav od srca smo se oddahnili, ko nas je zapustila neznosna nadloga v šolski osebi g. Knafliča in nekateri so iz hvaležnosti, da jih je rešil Bog te šibe božje, romali na goro Ojko. Da, da, mi Kokarčani razumemo pritožbe Radvančanov radi Knafliča in še osobito radi tega, ker je g. Knaflič, odkar se je preselil od nas, postal starejši in tembolj prefrigan in preizkušeni v vseh svojih posebnosti, ki so pa za miroljubne ljudi nekaj neznosnega in se je treba g. Knafliča lozadevno bati kot samega — bognasvaruj!

Iz obupa pod vlak. Iz Cirkovce pri Pragerskem poročajo: Nema pare, je dobil odgovor Jože Vuk, invalid, stanujoč v Strazgonci. Osebnost je prošil za povišanje invalidne pokojnine pri soc. oskrbi v Ljubljani. Tudi sprejem v invalidski dom so mu odklonili. Za delo ni bil, ker je bila leva stran čisto hroma, prosjačiti pa ni smel, ker je imel malenkostno pokojnino. Iz revščine in obupa je legel dne 22. t. m. ob pol 1 uri zjutraj pod vlak na progi med postajama Cirkovce—Pragersko, kjer je našel smrt.

Petdesetletnica v Osluševcih pri Vel. Nedelji. V znani gostoljubni Antonovi rodbini v Osluševcih je obhajal dne 17. junija t. l. naknadno svoj god in 50 letnico svojega rojstva hišni oče g. Anton Ozmeč v krogu svojih ljubih in mnogih prijateljev in znancev. Zena jubilaranta je vse dobro pogostila. Naš starsešina gospod oče Tom. Korpar je jubilarantu vse dobro v lepih besedah vošil. Tajnik Ormoške kmečke posojilnice se je v imenu vseh za vse zahvalil vrlému jubilarantu in čeli njegovi družini voščil božji blagoslov, mir in sveto zadovoljnost. Med nedolžno zabavo se je marsikatera lepa slovenska pesmica zapela. Tudi naše kat. organizacije se ni pozabilo. Nabralo se je za ormoškega Orla 311 kron. Še enkrat jubilarantu častitamo in njemu še mnogo srečnih in prigrjetnih in zadovoljnih let želimo.

V odgovor sokolskim lažem. (Dopis iz Oplotnice.) V eni zadnjih števil «Slov. Gospodarja» je nekdo popolnoma resnično opisal pretep naših Sokolov s pohorskim fanti na binkoštni ponedeljek. Seveda, sedaj pa primarširajo ti junaki resnice v «Domovini» in se širokoustijo, da so čisto nedolžni ter «pomilujejo» čitatelje «Slov. Gospodarja». No, vi sokolci, povejte nam vendar, kdo pa je bil tisti junak, ki je v dotični gostilni, kjer se je začel prepir, slekel svojo suknjo, rekoč: «Pa začnimo?!» Ali ni bil vaš načelnik! In vi si upate trditi v «Domovini», da se je mirno sprehal po vasi. Mogoče je že, da imate pri vaših zmedenih stvareh dva načelnika: prvega, ki se na binkoštni ponedeljek v «Domovini» mirno spreha in postane žrtev zahrbtnega napada, in drugega, ki ob istem času slači suknjo in poziva na boj. Dalje prosimo, odgovorite na sledeče: kdo je bil tisti, ki je letel za pohorskimi fanti s kolom? Ali ni bil Sokol J. Š. I. Hdo je bil tisti, ki je zadaj pohorskemu fantu junaški udarec v hrbet, bil aretiran in odgnan po orožniku pri belem dnevu v Konjicel Zopet vaš član M. S. Tako bratje Sokoli izgleda vaša nedolžnost! Ne mislite pa, da samo mi tako mislimo, tudi v vaših ožjih vrstah živijo ljudje, ki so vaše početje obsojali, znamenje, da je vaša nedolžnost precej umazana. Takoj po vašem pretepu se je izrazil vaš član in odbornik Franc Medved, trgovec v Oplotnici sledeče o vas: «Sram me je, da imam takšne fante pri društvu.». Štiri priče na razpolago! Kar pa ste tiče izključitve 3 Orlov in da ostanje potem samotrije, za danes samo tole v označbo vaših plesnivih možgan: 40 manj tri je po sokolski pameti zopet tri. Da v prihodnje ne boste v zadregi pri vaši duševni revščini radi dopisa v «Domovino», evo vam predmeta, o katerem boste lahko na dolgo in široko pisali: kako se najhitreje postavi Sokolski dom? Kaj ne, kakor nalašč za vas! Dober tek!

Zasluznemu možu v spomin. (Dopis iz Studenice pri Poljčanah). Zaspal je vrl mož, ki si je s svojim življenjem in delovanjem pri nas sam zagotovil trajen in hvaležen spomin in ki smo se ga dolžni v javnosti spomniti z vso hvaležnostjo. Umril je 13. junija gospod Jozef Majhen, nadučitelj v pokoju, star 83 let. Rojen pri Sv. Rupertu v Slov. gor. leta 1840 je začel hoditi v šolo pri svojem stricu dr. Antonu Murko, tedaj še dekanu v Stadlju. Leta 1850 je šel Murko za dekana v Zavrču, Majhen pa v ljudsko šolo v Maribor. Leta 1853 je dovršil ondi I. gimnazijski razred, druge pa potem v Gradcu. Učil se je jako dobro. Ker se je vadil pri domačem učitelju godbe, je dobil veselje do učiteljskega stanu in napravil izkušnjo v Mariboru. Od leta 1857 do 1861 je bil učitelj v rojstni župniji, od 1861 do 1863 pri Kapeli, od 1863 do 1868 na Hajdinu, od 1868 naprej pa v Studenicah, kjer je postal 1878 nadučitelj in stopil 1901 v zares zasluženi pokoj. Bil je vzoren učitelj. Poslic mu je šel res zavoljo Boga iz srca. Župnija, ki ji je vzgajal mladino 33 let, ga ne bo tako hitro pozabila. Dasi zelo šibek in na pljučah zelo slab, da ga je hotel kašel velikokrat zadušiti, je izvrševal svojo službo nepretrogoma z vso vztrajnostjo in vso resnobo. Enako je tudi odraslim — vsakemu — pomagal z besedo, svetom in dejanjem; napravil iz dobrote ljudem še do zadnjega leta nešteto utemeljenih prošelj itd., kakor je tudi naglašal ob njegovem lepem pogrebu g. nadučitelj Rajšp, da so se ob nedeljah po službi božji ljudje kar vsuli k njemu. Njegovo vzgojno delo je podpiral lep vzgled krščanskih čednosti, krotkost, miroljubnost, treznost, varčnost in vzorno družinsko življenje. Njegova blaga soproga ga. Julijana roj. Valenko, učiteljica ročnih del, mu je umrla leta 1907. Vse življenje do upokojitve je opravljala tudi cerkveno službo. Bil je tudi značajan narodnjak, zanimal se za zgodovino, prijel za pero in opisoval stare spomine v liste in knjige in bil tako marljiv kulturni delavec. Naročnik «Slov. Gospodarja»

in «Časopisa za zgodovino» od početka. Vzgljedno je tudi končal svoje lepe življenje v posebni udanosti in v zaupanju in v ljubezni do božjega Srca Jezusovega. Kakršno življenje, taka smrt, taka pač tudi večnost. — Hvaležni Vaši učenci in gojenci, ki smo zdaj mnogi že osiveli, Vam, predragi naš gospod učitelj in vzorni vzgojitelj, v vsaj nekoliko oddolženje s temi skromnimi besedami javno postavljamo spomenik hvaležnosti. — Pravo zasluženje plačilo Vam pa podeli božji Mladinoljub! Vrlemu možu večna čast.

Novice iz Makol. Naša mladina se z vso vneto pripravljala na orlovski tabor, katerega priredi konjiško orlovsko okrožje dne 8. julija t. l. v Makolah. Orli se pridno vadijo v telovadbi za javni nastop. Dekleta Dekliške zveze pa so drage volje prevzele kinčanje in okrasbo z zelenjem pripravnih prostorov. Delo so si lepo med sabo radelile. Ene imajo slavoloke, druge kapelični šotor za sv. mašo, ki bo na prostem itd. Godba bo domača makolska. V lepem vremenu bo sveto opravilo na prostem, po sv. maši zborovanje in po obedu se bo korakalo na hriček Sv. Lenarta, kjer bo javni nastop Orlov celega konjiškega okrožja. Prijatelji mladine, pridite pogledat! Posebno vabimo goste iz Studenice, Poljčan, Laporja, Slov. Bistrice, Črešnjevca, Majšperga, Stoperc itd. Pridite, ne bo vam žal. — Ako bo dne 8. julija lepo vreme, bode to zares mladinski dan v Makolah.

Zalostna novica iz Zgornje Ponikve. Dne 21. junija smo položili v hladni grob poštenega fanta Antona Hriberška. Kako vrli fant je bil rajni, je pričal njegov nad vse obiskani pogreb. Blagopokojni je bil zvest pristav SLS in večletni naročnik «Slov. Gospodarja». Bodi mu zemlja lahka. Mladeniči-pogrebi in sorodniki so ob priliki pogreba nabrali 200 K in jih darovali orlovskemu odseku v Zgor. Ponikvi.

Cerkvena pobožnost na Loženu pri Rogatcu. Vsem častilcem Loženske Matere božje se naznanja. Ker nam je letošnje lepo nedeljo na Ložnem kazilo slabo vreme in pobožni romarji niso mogli priti, za to bo letos še eden poseben shod in sicer za god Karmelske Matere božje, ki se bo vršil dan poprej, to je dne 15. julija. Mogoče, da pridejo do takrat že zvonovi.

Prepovedane javne prireditve v Celju. Ker so radi nalezljivih boleznih v celjskem okraju prepovedane vse javne prireditve, se tudi okrožna pevka prireditve ne vrši dne 8. julija, temveč pozneje.

Državna gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za I. razred leta 1923-24 se vršijo v soboto dne 30. junija od točno 10. ure dalje. Vpisuje se do navedenega dne in do označene ure vsaki dan, bodisi osebno ali s predložitvijo vpisnih listin (krstnega, ozir. rojstnega lista ter zadnjega šolskega izprijčevala), tudi po pošti, pri gimnazijskem ravnateljstvu. Sprejemni izpiti v jesenskem roku bodo dne 11. septembra.

Deška meščanska šola v Ptuj. Vpisovanje v I. razred za šolsko leto 1923-24 se vrši dne 29. in 30. junija in 1. julija ob vsršetku tekočega šolskega leta in v jeseni dne 10. in 11. septembra, vsakokrat od 9. do 11. ure predpoldne v pisarni ravnateljstva, Panonska ulica 5. Učenci morajo priti v spremstvu staršev ali njih namestnikov. Prinesiti morajo s seboj krstni izpisek in izkaz odnosno šolsko naznanilo z dobrimi redi o dovršenem 5. šolskem letu. Sprejemni izpiti za I. razred ni, nego se sprejme vsak učenec ljudske šole, ki je dovršil z dobrim uspehom peto šolsko leto.

NAŠE PRIREDITVE.

Prireditve mariborske katoliške omladine. Dne 1. julija priredi katoliška omladina v Mariboru prvo veliko veselico v vseh Gambrinovih prostorih. Nastopijo vse tri društvene godbe in pevski zbor. Pripravljali odbor, ki vse svoje moči posveča tej prireditvi, nas zagotavlja, da bo ta najlepša izmed vseh letošnjih prireditev. Vso katoliško ljudstvo v mestu in okolici pokaži, ta dan, da upošteva to mladinsko organizacijo! Torej na svidenje dne 1. julija v Gambrinovih prostorih!

Šmarsko rogasko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 8. julija izlet v Rogatec s sledečim sporedom: Ob 10. uri služba božja, po službi božji zborovanje. Ob 2. uri večernice nato pa telovadba. Prijatelji orlovške ideje vsi prisrčno vabljeni!

Gospodarstvo.

KRIVICA GLEDE TROŠARINE NA ŽGANJE IN VINO.

Ko je finančni minister predložil predlog o dvanajstih narodni skupščini, se je v finančnem odboru drugi dan razparče, dne 20. junija razvilo tudi vprašanje trošarin. Tudi tu se godi nam Slovencem in Hrvatom velika krivica. Od žganjekuše morajo naši kmetje, bajtarji in viničarji plačevati tako visoko trošarino, da pridejo stroški s trošarino vred pri enem litru žganja na 50—60 K in še višje. Kje pa je vrednost sadja, drož ali tropin ter delo in drugi stroški! V Srbiji je žganjekuša popolnoma prosta. Proti tej dvojni meri je nastopil v finančnem odboru poslanec Zebot in je stavil predlog, da se ta krivica odpravi. To vendar ne gre, da bi naši ljudje morali plačevati tako ogromen davek od žganja, a Srb, Črnogorec in Makedonec pa nič!

Ta krivica se je upeljala, ko sta bila na vladi Pucelj in Kukovec. In srbski radikali, za katere sta se pri nas ob volitvah toliko pehala šentpeterski Verlič in radgonski Jurkovič, so odklonili predlog poslanca Zebota, da se naj glede žganjekuše dajo vsem pokrajinarom enake pravice. Ni čuda, da slovenski kmet ne more prodati svoje robe, ker Srbi lahko liter žganja prodajo za 50 K ceneje kot naši. Nadalje je poslanec tudi predlagal, naj se v bodoče sprejme določba, da se da-

vek na žganjekuho plačuje pozneje, a ne naprej. Minister Stojadinovič je končno obečal, da se bodo davki, trošarine in takse «izravnale» in da bo predlagal odpravo davka na žganjekuho.

Poslanec Vesenjaka pa je ob tej priliki se toplo zavezal za naše slovenske vinogradnike. Predlagal je odpravo trošarine na vino ter tudi odpravo kontrolnih listov. Da imajo financarji pravico stikati po kletah in izvrševati nepotrebne sekature po kletah kmetijskih posestnikov-vinogradnikov, to je upeljano po zaslugi samostojnega Pucelja, samo v Sloveniji in Hrvatski. Seveda srbski radikalec finančni minister ni maral nič slišati o upravičeni zahtevi poslanca Vesenjaka.

Tako vidimo, da poleg novih davčnih krivic, ki nam jih upelje sedanja srbska radikalna stranka, ki je na vladi, ostane tudi krivica glede žganja in vina.

Tudi te nove gorastne krivice ne premaknejo zagrebškega Radiča, da bi primarširal s svojimi 70 izvoljenimi poslanci v Beograd na pomoč našim poslanecem v boju proti krivici. Radičeva politika pomeni za Slovence in Hrvate gospodarsko smrt!

Vinogradniki, ki prosijo za točenje vina «pod vejos», morajo plačati vse pristojbine (trošarino itd.) v naprej od cele količine vina, katerega hočejo iztočiti. Kje pa naj vzame revčev vinogradnik, posebno mali posestnik, toliko denarja? Na prošnjo mnogih občin je poslanec Zebot posredoval pri finančni upravi in je prosil v imenu vinogradnikov, da bi se trošarina ne pobirala od vsega vina, ampak sproti samo od posameznih sodov. Ko iztoči 1 ali 2 sode, zadača se le druge in sproti plača trošarino. Poslanec je dobil zagotovilo, da se bo tej želji ustreglo. Prizadeti naj napravijo prošnje na pristojno finančno ravnateljstvo — seveda pravočasno. Prošnja se kolekuje s 3 D in priloži se rešitev kolek za 10 D.

Na drž. sadjarski in vinarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat gojencev. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmetijske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost pred vsemi drugimi. Kolekovane, lastnorčno pisane prošnje na celo polo (kolek 13 dinarjev) za sprejem je pošiljati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 25. julija t. l. Prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. odpustnica odnosno zadnje šolsko izprijčevalo, 4. spričevalo o npravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, 5. izjava staršev, odnosno varuha, s katero se ti zavezujejo, plačevati stroške šolanja, 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kak drugi stipendij iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpora iz javnih sredstev, ravno tako, ako učenec samovoljno predčasno ostavi zavod; stipendist, ki nepovoljno napreduje, zgubi stipendijo. Za sprejem je potrebna najmanj ljudska šola. Sprejemali se bodo pridni, dovolj nadarjeni zdravi kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovensčine in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi meščanske ali kake nižje srednje šole. Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo po zdravniku zavoda, ako njih zdravstveno stanje ni povojno, se odklonijo. Oskrbovalnina znaša do preklica mesečno 240 D. Plačuje se v dveh enakih polletnih obrokih. Sinovom ubožnih posestnikov se morejo dovoliti popolnoma ali do polovice prosta državna mesta. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno (od obč. in davč. urada) potrjenim ubožnim spričevalom. Absolventi te šole uživajo ugodnost po členu 8. zakona o ustrojstvu vojske, to je skrajšano vojaško službovanje (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 22. t. m. se je pripeljalo 216 svinj, 6 ovc, 2 kozi in 1 kozliček. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov komad 600—1000 K, 7—9 tednov 1200—1600 K, 3—4 mesce 2600—3000 K, 5—7 mescev 4500—4600 K, 8—10 mescev 5500—5800 K, 1 leto 8000—9000 K, 1 kg žive teže 95—100 K, 1 kd mrtve teže 110—120 K, koze 900—1000 K, ovce 900—1000 K.

Tržne cene v Mariboru. V Mariboru stane 1 kg govejega mesa I. 26—27.50 D, II. 24—25 D, III. 21.50—23 D, prvovrstna teletina je po 25—27.50, II. 20—24, 1 kg prašičjega mesa stane 35—40 D. Kože: 1 komad konjske kože 175 D, 1 kg goveje kože 17.50—20, telečje kože 30, svinjske kože 7.50—8.75, gornjega usnja 105—160, podplatov 100—140. Perutnina: 1 komad pošanca majhnega 30, večji 40, kokoši 50—60, gosi 40 D. Žito: 1 kg pšenice 4.25, rži 4, ječmena 4, ovs 4, koruze 3.75, prosa 4, ajde 2.50, navadnega fižola 6. Mleviski izdelki: 1 kg pšenične moke št. 0, 1 kg pšenične moke št. 1 7.50, koruzna moka je po 4.25, ajdova po 9. Krma je 1 q 150—200 din., ovsena slama pa po 100—125 D. 1 kub. meter trdih drv 170, mehkih 110.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 87.50—88.25 D, francoski frank stane 5.45—5.50 dinarjev. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1235—0.1245 D, za 100 čehoslovaških kron 264 in pol do 265 in pol dinarjev, za 100 nemških mark 0.625 do 0.635 dinarjev in za 100 laških lir 399—401 D. V Curihu znaša vrednost dinarja 5.35 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja narasla za 10 točk.

Razne novice.

IZBRUH OGNJENIKA ETNE.

Evropska zgodovina beleži le malo slučajev, kjer bi zemeljski izbruh povzročili toliko škode in nesreče, kakor sedanji izbruh ognjenika Etne.

Ognjenik Etne, najvišji v Evropi, se dviga na vzhodni obali Sicilije v pokrajini Kataniji. Visok je 3313 m in do višine 1100 m roden za žito in grozdje. Ob njegovem vznjožju, ki meri približno 130 km, raste

južno rastlinje: palme, lovor, oranža. Pokrajina je rodovitna in slikovita, posuta z večjimi in manjšimi kraji in selišči. Ljudje so kljub rednim pogubonosnim izbruhom gore ne dajo stalno odtrgati od svojih domov, ki stoje ob vznjožju gore.

Doslej beleži zgodovina naslednje velike izbruhe Etne: 477. in 121 leta pred Kr. r., potem 1160, 1169, 1323, 1536, 1693, 1787., 1802., 1811.—1812, 1874., 1886. in 1892. leta. Učenjaki, ki so pričeli z raziskovanjem ognjenika, so že dalje časa napovedovali nov izbruh, toda nihče ni mislil, da bo tako strašen.

Dne 17. t. m. ponoči so lepe kraje okoli Etne nenadoma prebudili silni podzemski poki in potresni sunki. V smrtnem strahu so ljudje planili iz hiš, da vidijo, kaj se godi. Ob groznem podzemskem grmenju se je vsipal iz ognjenika dež pepela in kamna — znaničev na vege silnega izbruha Etne. Prebivalstvo je prevzel nepopisen strah. Vse je bežalo navskriž. Zenske z otroci v naročjih so begale po cestah, moški so na svoje sicilianske vozičke nalagali najnujnejše vrednostne stvari, da z njimi zapuste ogroženo svojo ljubljeno grudo.

Vrh ognjenika je bil obdan z ognjenim sijajem, ki se je dvigal več sto metrov visoko, kakor kak ognjen steber. Iz tega stebra so neprenehoma švigali bliski in donelo votlo grmenje. Njegov ognjeni sijaj se je videl po celi Siciliji.

Ob enem se je na severovzhodni strani gora med silnim grmenjem razpočila na sedmih mestih. Iz tega zrel se je vlila goreča lava (raztopljeno kamenje), uničujoč vse pod seboj. Vinogradi, gozdovi, oranžni nasadi, hiše in gospodarska poslopja je v svojem teku zažgala in pokopala. Ljudje so si v naglici rešili le najpotrebnejše stvari. Lava je tekla v hitrosti 250 metrov na uro. Na nekaterih krajih je tok žereče lave dosegel višino 8 metrov. Te grozne reke niso mogle ustaviti nikakšne umetne ovire, ki so jih napravili vojaški pionirji. Največja nesreča je pretila mestu Linguaglossa, ki stoji v silno rodovitni okolici. Zapustili so ga vsi prebivalci. Lava je zažgala že prve hiše v predmestju, potem pa se je nenadoma ustavila, ter nadaljevala svojo pot okrog mesta po stranski dolini. Tako je mesto rešeno. Na drugih mestih je goreča reka uničila več trgov ter vasi in razdrta železniško progo, ki obdaja celo vznjožje gore. Vse kraje ob vznjožju je prebivalstvo izpraznilo. Oblasti in vojaštvo je bilo neumorno na delu, da vsaj pomagajo ljudem, ki so se z največjo bolestjo odtrgali od svojih domov in zemlje.

Prizor, ki ga nudijo upostošeni kraji, je pretresljiv; krasni pinijski gozdovi, ki so pokrivali pobočje gore, so požgani in uničeni. Škoda je nepreračunljiva, ker je ta kraj v Italiji veljal za najbolj rodovitnega in je bilo prebivalstvo obče premožno. Slikovite vasi in trgi so izginili v lavi.

Vendar se opaža v izbruhih pojemanje. Lava ne priteka več iz zrel ter se je že večinoma ustavila. Vročina v njeni bližini je neznosna. Iz glavnega žrela pa se še vedno dviga steber dima, ki otmnjuje obzorje. Iz ozračja pada neprenehoma fin pepel, ki je v bližnjih mestih zapadel kakor sneg do pol metra visoko. Prebivalstvo vsled padanja pepela hodi z dežniki okrog.

Nesrečnim prebivalcem, ki jih je okrog 300.000 je prihitela na pomoč cela Italija z denarnimi prispevki. Najprej jim je priskočil na pomoč sv. Oče, ki je daroval večji znesek v ta namen. Na kraj nesreče se je pripeljal kralj in več ministrov, ki tolažijo upubano ljudstvo in mu obljublajo vladno pomoč. Država je okoliško prebivalstvo oprostila davkov. Na naselitev na upostošenih krajih ni misliti, ker se lava še le po več letih ohladi. Potem pa postane trda, kakor kamen.

Po več stoletjih jo pa vremenske neprilike zdrobe v zemljo, ki zelo dobro rodi. Ravno radi tega so pa ti kraji na pobočju ognjenika, kjer je nekaj tekla lava, najbolj rodovitni. Zlasti vinogradi in južno sadje uspeva. Prebivalstvo se je vkljub bližini tako nevarnega soseda, kakor je ognjenik, rado naseljevalo ob vznjožju gore, ker si je hitro vsled rodovitnih tal opomoglo.

VROČINA V AMERIKI.

Dočim pri nas že skoro celi mesec dnevno dežuje in vlada skoro zimska temperatura, se godi v Ameriki baš nasprotno. Po dosedanjih vesteh iz Pariza vlada v celi Ameriki strahovita vročina. Tako je bil dan 21. t. m. najbolj vroč, kar jih pomnijo Amerikanci zadnjih 20 let. Tega dne je v New Yorku umrlo vsled solnčarice 20 oseb. V Združenih državah je vsled vročine tega dne umrlo 85 oseb. Bivanje v hišah je skoro popolnoma nemogoče, ljudje večinoma spe po parkih in na ulicah. V velikih tovarnah okrog Pittsburga so morali delo vsled velikanske vročine ustaviti. Ljudje se boje, da bo silna vročina uničila vse setve, zlasti koruzo in bombaž, ki so glavni pridelki Amerike.

Kadar se mudite v Mariboru, ne pozabite obiskati tvrčke Franc Mastek na Glavnem trgu, kajti ta tvrčka nudi vsem največjo izbiro vseh vrst manufakture po najnižjih cenah in najboljši kakovosti. K nakupu se seveda prav nikogar ne sili, zato je prav vsakemu na prosto dano, si ogledati to veliko zalogo ter se prepričati o res nizkih cenah in najboljši kakovosti blaga. Izbira je vedno posebno velika v vseh vrstah suknu in to čiškega in angleškega izvora. Toliko cenj. občinstvu v ravnanje. 425

Najlepše darilo za birmance je lep rožni venec in lep molitvenik. Botre opozarjamo, da ima Tiskarna sv. Cirila v Mariboru veliko izbiro takih molitvenikov in rožnih vencev po primeroma zelo nizkih cenah, zato vsem botrom toplo priporočamo, da si v Cirilovi tiskarni nakupijo ta darila. Dobijo jih tudi lahko po pošti.

in «Časopisa za zgodovino» od početka. Vzgljedno je tudi končal svoje lepe življenje v posebni udanosti in v zaupanju in v ljubezni do božjega Srca Jezusovega. Kakršno življenje, taka smrt, taka pač tudi večnost. — Hvaležni Vaši učenci in gojenci, ki smo zdaj mnogi že osiveli, Vam, predragi naš gospod učitelj in vzorni vzgojitelj, v vsaj nekoliko oddolženje s temi skromnimi besedami javno postavljamo spomenik hvaležnosti. — Pravo zasluženje plačilo Vam pa podeli božji Mladinoljub! Vrlemu možu večna čast.

Novice iz Makol. Naša mladina se z vso vneto pripravila na orlovski tabor, katerega priredi konjiško orlovsko okrožje dne 8. julija t. l. v Makolah. Orli se pridno vadijo v telovadbi za javni nastop. Dekleta Dekliške zveze pa so drage volje prevzele kinčanje in okrasbo z zelenjem pripravnih prostorov. Delo so si lepo med sabo radelile. Ene imajo slavoloke, druge kapelični šotor za sv. mašo, ki bo na prostem itd. Godba bo domača makolska. V lepem vremenu bo sveto opravilo na prostem, po sv. maši zborovanje in po obedu se bo korakalo na hriček Sv. Lenarta, kjer bo javni nastop Orlov celega konjiškega okrožja. Prijatelji mladine, pridite pogledat! Posebno vabimo goste iz Studenice, Poljčan, Laporja, Slov. Bistrice, Črešnjevca, Majšperga, Stoperc itd. Pridite, ne bo vam žal. — Ako bo dne 8. julija lepo vreme, bode to zares mladinski dan v Makolah.

Zalostna novica iz Zgornje Ponikve. Dne 21. junija smo položili v hladni grob poštenega fanta Antona Hriberška. Kako vrli fant je bil rajni, je pričal njegov nad vse obiskani pogreb. Blagopokojni je bil zvest pristav SLS in večletni naročnik «Slov. Gospodarja». Bodi mu zemlja lahka. Mladenci-pogrebniki in sorodniki so ob priliki pogreba nabrali 200 K in jih darovali orlovskemu odseku v Zgor. Ponikvi.

Cerkvena pobožnost na Loženu pri Rogatcu. Vsem častilcem Loženske Matere božje se naznanja. Ker nam je letošnje lepo nedeljo na Ložnem kazilo slabo vreme in pobožni romarji niso mogli priti, za to bo letos še eden poseben shod in sicer za god Karmelske Matere božje, ki se bo vršil dan poprej, to je dne 15. julija. Mogoče, da pridejo do takrat že zvonovi.

Prepovedane javne prireditve v Celju. Ker so radi nalezljivih boleznih v celjskem okraju prepovedane vse javne prireditve, se tudi okrožna pevka prireditve ne vrši dne 8. julija, temveč pozneje.

Državna gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za I. razred leta 1923-24 se vršijo v soboto dne 30. junija od točno 10. ure dalje. Vpisuje se do navedenega dne in do označene ure vsaki dan, bodisi osebno ali s predložitvijo vpisnih listin (krstnega, ozir. rojstnega lista ter zadnjega šolskega izprijčevala), tudi po pošti, pri gimnazijskem ravnateljstvu. Sprejemni izpiti v jesenskem roku bodo dne 11. septembra.

Deška meščanska šola v Ptuj. Vpisovanje v I. razred za šolsko leto 1923-24 se vrši dne 29. in 30. junija in 1. julija ob vsršetku tekočega šolskega leta in v jeseni dne 10. in 11. septembra, vsakokrat od 9. do 11. ure predpoldne v pisarni ravnateljstva, Panonska ulica 5. Učenci morajo priti v spremstvu staršev ali njih namestnikov. Prinešiti morajo s seboj krstni izpisek in izkaz odnosno šolsko naznanilo z dobrimi redi o dovršenem 5. šolskem letu. Sprejemni izpiti za I. razred ni, nego se sprejme vsak učenec ljudske šole, ki je dovršil z dobrim uspehom peto šolsko leto.

NAŠE PRIREDITVE.

Prireditve mariborske katoliške omladine. Dne 1. julija priredi katoliška omladina v Mariboru prvo veliko veselico v vseh Gambrinovih prostorih. Nastopijo vse tri društvene godbe in pevski zbor. Pripravljali odbor, ki vse svoje moči posveča tej prireditvi, nas zagotavlja, da bo ta najlepša izmed vseh letošnjih prireditev. Vso katoliško ljudstvo v mestu in okolici pokaži, ta dan, da upošteva to mladinsko organizacijo! Torej na svidenje dne 1. julija v Gambrinovih prostorih!

Šmarsko rogasko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 8. julija izlet v Rogatec s sledečim sporedom: Ob 10. uri služba božja, po službi božji zborovanje. Ob 2. uri večernice nato pa telovadba. Prijatelji orlovške ideje vsi prisrčno vabljeni!

Gospodarstvo.

KRIVICA GLEDE TROŠARINE NA ŽGANJE IN VINO.

Ko je finančni minister predložil predlog o dvanajstih narodni skupščini, se je v finančnem odboru drugi dan razparče, dne 20. junija razvilo tudi vprašanje trošarin. Tudi tu se godi nam Slovencem in Hrvatom velika krivica. Od žganjekuše morajo naši kmetje, bajtarji in viničarji plačevati tako visoko trošarino, da pridejo stroški s trošarino vred pri enem litru žganja na 50—60 K in še višje. Kje pa je vrednost sadja, drož ali tropin ter delo in drugi stroški! V Srbiji je žganjekuša popolnoma prosta. Proti tej dvojni meri je nastopil v finančnem odboru poslanec Zebot in je stavil predlog, da se ta krivica odpravi. To vendar ne gre, da bi naši ljudje morali plačevati tako ogromen davek od žganja, a Srb, Črnogorec in Makedonec pa nič!

Ta krivica se je upeljala, ko sta bila na vladi Pucelj in Kukovec. In srbski radikali, za katere sta se pri nas ob volitvah toliko pehala šentpeterski Verlič in radgonski Jurkovič, so odklonili predlog poslanca Zebota, da se naj glede žganjekuše dajo vsem pokrajinarom enake pravice. Ni čuda, da slovenski kmet ne more prodati svoje robe, ker Srbi lahko liter žganja prodajo za 50 K ceneje kot naši. Nadalje je poslanec tudi predlagal, naj se v bodoče sprejme določba, da se da-

vek na žganjekuho plačuje pozneje, a ne naprej. Minister Stojadinovič je končno obečal, da se bodo davki, trošarine in takse «izravnale» in da bo predlagal odpravo davka na žganjekuho.

Poslanec Vesenjok pa je ob tej priliki se toplo zavezal za naše slovenske vinogradnike. Predlagal je odpravo trošarine na vino ter tudi odpravo kontrolnih listov. Da imajo financarji pravico stikati po kletah in izvrševati nepotrebne sekature po kletah kmetijskih posestnikov-vinogradnikov, to je upeljano po zaslugi samostojnega Pucelja, samo v Sloveniji in Hrvatski. Seveda srbski radikalec finančni minister ni maral nič slišati o upravičeni zahtevi poslanca Vesenjaka.

Tako vidimo, da poleg novih davčnih krivic, ki nam jih upelje sedanja srbska radikalna stranka, ki je na vladi, ostane tudi krivica glede žganja in vina.

Tudi te nove gorastne krivice ne premaknejo zagrebškega Radiča, da bi primarširal s svojimi 70 izvoljenimi poslanci v Beograd na pomoč našim poslanecem v boju proti krivici. Radičeva politika pomeni za Slovence in Hrvate gospodarsko smrt!

Vinogradniki, ki prosijo za točenje vina «pod vejos», morajo plačati vse pristojbine (trošarino itd.) v naprej od cele količine vina, katerega hočejo iztočiti. Kje pa naj vzame revčev vinogradnik, posebno mali posestnik, toliko denarja? Na prošnjo mnogih občin je poslanec Zebot posredoval pri finančni upravi in je prosil v imenu vinogradnikov, da bi se trošarina ne pobirala od vsega vina, ampak sproti samo od posameznih sodov. Ko iztoči 1 ali 2 sode, zadača se le druge in sproti plača trošarino. Poslanec je dobil zagotovilo, da se bo tej želji ustreglo. Prizadeti naj napravijo prošnje na pristojno finančno ravnateljstvo — seveda pravčasno. Prošnja se kolekuje s 3 D in priloži se rešitev kolek za 10 D.

Na drž. sadjarski in vinarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat gojencev. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmetijske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost pred vsemi drugimi. Kolekovane, lastnorčno pisane prošnje na celo polo (kolek 13 dinarjev) za sprejem je pošiljati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 25. julija t. l. Prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. odpustnica odnosno zadnje šolsko izprijčevalo, 4. spričevalo o npravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, 5. izjava staršev, odnosno varuha, s katero se ti zavezujejo, plačevati stroške šolanja, 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kak drugi stipendij iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpora iz javnih sredstev, ravno tako, ako učenec samovoljno predčasno ostavi zavod; stipendist, ki nepovoljno napreduje, zgubi stipendijo. Za sprejem je potrebna najmanj ljudska šola. Sprejemali se bodo pridni, dovolj nadarjeni zdravi kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovensčine in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi meščanske ali kake nižje srednje šole. Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo po zdravniku zavoda, ako njih zdravstveno stanje ni povojno, se odklonijo. Oskrbovalnina znaša do preklica mesečno 240 D. Plačuje se v dveh enakih polletnih obrokih. Sinovom ubožnih posestnikov se morejo dovoliti popolnoma ali do polovice prosta državna mesta. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno (od obč. in davč. urada) potrjenim ubožnim spričevalom. — Absolventi te šole uživajo ugodnost po členu 8. zakona o ustrojstvu vojske, to je skrajšano vojaško službovanje (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 22. t. m. se je pripeljalo 216 svinj, 6 ovc, 2 kozi in 1 kozliček. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov komad 600—1000 K, 7—9 tednov 1200—1600 K, 3—4 mese 2600—3000 K, 5—7 mescev 4500—4600 K, 8—10 mescev 5500—5800 K, 1 leto 8000—9000 K, 1 kg žive teže 95—100 K, 1 kd mrtve teže 110—120 K, koze 900—1000 K, ovce 900—1000 K.

Tržne cene v Mariboru. V Mariboru stane 1 kg govejega mesa I. 26—27.50 D, II. 24—25 D, III. 21.50—23 D, prvovrstna teletina je po 25—27.50, II. 20—24, 1 kg prašičjega mesa stane 35—40 D. Kože: 1 komad konjske kože 175 D, 1 kg goveje kože 17.50—20, telečje kože 30, svinjske kože 7.50—8.75, gornjega usnja 105—160, podplatov 100—140. Perutnina: 1 komad pošanca majhnega 30, večji 40, kokoši 50—60, gosi 40 D. Žito: 1 kg pšenice 4.25, rži 4, ječmena 4, ovs 4, koruze 3.75, prosa 4, ajde 2.50, navadnega fižola 6. Mleški izdelki: 1 kg pšenične moke št. 0, 1 kg pšenične moke št. 1 7.50, koruzna moka je po 4.25, ajdova po 9. Krma je 1 q 150—200 din., ovsena slama pa po 100—125 D. 1 kub. meter trdih drv 170, mehkih 110.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 87.50—88.25 D, francoski frank stane 5.45—5.50 dinarjev. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1235—0.1245 D, za 100 čehoslovanskih kron 264 in pol do 265 in pol dinarjev, za 100 nemških mark 0.625 do 0.635 dinarjev in za 100 laških lir 399—401 D. V Curihu znaša vrednost dinarja 5.35 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja narasla za 10 točk.

Razne novice.

IZBRUH OGNJENIKA ETNE.

Evropska zgodovina beleži le malo slučajev, kjer bi zemeljski izbruh povzročili toliko škode in nesreče, kakor sedanji izbruh ognjenika Etne.

Ognjenik Etne, najvišji v Evropi, se dviga na vzhodni obali Sicilije v pokrajini Kataniji. Visok je 3313 m in do višine 1100 m roden za žito in grozdje. Ob njegovem vznjožju, ki meri približno 130 km, raste

južno rastlinje: palme, lovor, oranža. Pokrajina je rodovitna in slikovita, posuta z večjimi in manjšimi kraji in selišči. Ljudje so kljub rednim pogubonosnim izbruhom gore ne dajo stalno odtrgati od svojih domov, ki stoje ob vznjožju gore.

Doslej beleži zgodovina naslednje velike izbruhe Etne: 477. in 121 leta pred Kr. r., potem 1160, 1169, 1323, 1536, 1693, 1787., 1802., 1811.—1812, 1874., 1886. in 1892. leta. Učenjaki, ki so pričeli z raziskovanjem ognjenika, so že dalje časa napovedovali nov izbruh, toda nihče ni mislil, da bo tako strašen.

Dne 17. t. m. ponoči so lepe kraje okoli Etne nenadoma prebudili silni podzemski poki in potresni sunki. V smrtnem strahu so ljudje planili iz hiš, da vidijo, kaj se godi. Ob groznem podzemskem grmenju se je vsipal iz ognjenika dež pepela in kamna — znanič na vege silnega izbruha Etne. Prebivalstvo je prevzel nepopisen strah. Vse je bežalo navskriž. Zenske z otroci v naročjih so begale po cestah, moški so na svoje sicilianske vozičke nalagali najnujnejše vrednostne stvari, da z njimi zapuste ogroženo svojo ljubljeno grudo.

Vrh ognjenika je bil obdan z ognjenim sijajem, ki se je dvigal več sto metrov visoko, kakor kak ognjen steber. Iz tega stebra so neprenehoma švigali bliski in donelo votlo grmenje. Njegov ognjeni sijaj se je videl po celi Siciliji.

Ob enem se je na severovzhodni strani gora med silnim grmenjem razpočila na sedmih mestih. Iz tega zrel se je vlila goreča lava (raztopljeno kamenje), uničujoč vse pod seboj. Vinogradi, gozdovi, oranžni nasadi, hiše in gospodarska poslopja je v svojem teku zažgala in pokopala. Ljudje so si v naglici rešili le najpotrebnejše stvari. Lava je tekla v hitrosti 250 metrov na uro. Na nekaterih krajih je tok žereče lave dosegel višino 8 metrov. Te grozne reke niso mogle ustaviti nikakšne umetne ovire, ki so jih napravili vojaški pionirji. Največja nesreča je pretila mestu Linguaglossa, ki stoji v silno rodovitni okolici. Zapustili so ga vsi prebivalci. Lava je zažgala že prve hiše v predmestju, potem pa se je nenadoma ustavila, ter nadaljevala svojo pot okrog mesta po stranski dolini. Tako je mesto rešeno. Na drugih mestih je goreča reka uničila več trgov ter vasi in razdrta železniško progo, ki obdaja celo vznjožje gore. Vse kraje ob vznjožju je prebivalstvo izpraznilo. Oblasti in vojaštvo je bilo neumorno na delu, da vsaj pomagajo ljudem, ki so se z največjo bolestjo odtrgali od svojih domov in zemlje.

Prizor, ki ga nudijo upostošeni kraji, je pretresljiv; krasni pinijski gozdovi, ki so pokrivali pobočje gore, so požgani in uničeni. Škoda je nepreračunljiva, ker je ta kraj v Italiji veljal za najbolj rodovitnega in je bilo prebivalstvo občje premožno. Slikovite vasi in trgi so izginili v lavi.

Vendar se opaža v izbruhih pojemanje. Lava ne priteka več iz zrel ter se je že večinoma ustavila. Vročina v njeni bližini je neznosna. Iz glavnega žrela pa se še vedno dviga steber dima, ki otmnjuje obzorje. Iz ozračja pada neprenehoma fin pepel, ki je v bližnjih mestih zapadel kakor sneg do pol metra visoko. Prebivalstvo vsled padanja pepela hodi z dežniki okrog.

Nesrečnim prebivalcem, ki jih je okrog 300.000 je prihitela na pomoč cela Italija z denarnimi prispevki. Najprej jim je priskočil na pomoč sv. Oče, ki je daroval večji znesek v ta namen. Na kraj nesreče se je pripeljal kralj in več ministrov, ki tolažijo upubano ljudstvo in mu obljublajo vladno pomoč. Država je okoliško prebivalstvo oprostila davkov. Na naselitev na upostošenih krajih ni misliti, ker se lava še le po več letih ohladi. Potem pa postane trda, kakor kamen.

Po več stoletjih jo pa vremenske neprilike zdrobe v zemljo, ki zelo dobro rodi. Ravno radi tega so pa ti kraji na pobočju ognjenika, kjer je nekaj tekla lava, najbolj rodovitni. Zlasti vinogradi in južno sadje uspeva. Prebivalstvo se je vkljub bližini tako nevarnega soseda, kakor je ognjenik, rado naseljevalo ob vznjožju gore, ker si je hitro vsled rodovitnih tal opomoglo.

VROČINA V AMERIKI.

Dočim pri nas že skoro celi mesec dnevno dežuje in vlada skoro zimska temperatura, se godi v Ameriki baš nasprotno. Po dosedanjih vesteh iz Pariza vlada v celi Ameriki strahovita vročina. Tako je bil dan 21. t. m. najbolj vroč, kar jih pomnijo Amerikanci zadnjih 20 let. Tega dne je v New Jorku umrlo vsled solnčarice 20 oseb. V Združenih državah je vsled vročine tega dne umrlo 85 oseb. Bivanje v hišah je skoro popolnoma nemogoče, ljudje večinoma spe po parkih in na ulicah. V velikih tovarnah okrog Pittsburga so morali delo vsled velikanske vročine ustaviti. Ljudje se boje, da bo silna vročina uničila vse setve, zlasti koruzo in bombaž, ki so glavni pridelki Amerike.

Kadar se mudite v Mariboru, ne pozabite obiskati tvrčke Franc Mastek na Glavnem trgu, kajti ta tvrčka nudi vsem največjo izbiro vseh vrst manufakture po najnižjih cenah in najboljši kakovosti. K nakupu se seveda prav nikogar ne sili, zato je prav vsakemu na prosto dano, si ogledati to veliko zalogo ter se prepričati o res nizkih cenah in najboljši kakovosti blaga. Izbira je vedno posebno velika v vseh vrst suknu in to češkega in angleškega izvora. Toliko cenj. občinstvu v ravnanje.

Najlepše darilo za birmance je lep rožni venec in lep molitvenik. Botre opozarjamo, da ima Tiskarna sv. Cirila v Mariboru veliko izbiro takih molitvenikov in rožnih vencev po primeroma zelo nizkih cenah, zato vsem botrom toplo priporočamo, da si v Cirilovi tiskarni nakupijo ta darila. Dobijo jih tudi lahko po pošti.